Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Keskusrikospoliisin lausunto VNS 3/2026 vp

Viite: Hallintovaliokunnan pyyntö 28.4.2026; VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

1 Asia

Hallintovaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisilta (KRP) kirjallista lausuntoa Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030 (jälj. JTS).

KRP tarkastelee lausunnossaan JTS:a sisäisen turvallisuuden näkökulmasta, painottuen vastuidensa mukaisesti vakavimman ja yhteiskunnallisesti merkityksellisimmän rikollisuuden torjuntaan. Poliisitoiminnan yleisen toimintaympäristökuvauksen ja resurssikysymysten osalta KRP viittaa Poliisihallituksen JTS-lausuntoon hallintovaliokunnalle.

Omassa lausunnossaan KRP haluaa korostaa, että turvallisuusympäristö on muuttunut vakavan ja yhteiskunnallisesti kaikkein merkityksellisemmän rikollisuuden osalta äärimmäisen huolestuttavaan suuntaan; Nähtävissä on kehityskulkuja, jotka on voitava yhteiskunnan keinoin pysäyttää. On välttämätöntä, että rakennetut kyvykkyydet pystytään ylläpitämään ja tärkeimpien osalta kehittämään uusia yhä vaikuttavampia. Kyvykkyyksien ylläpito ja uusien hankinta maksavat. Kehityskulkuihin puuttumattomuuden voidaan kuitenkin ajatella maksavan myöhemmässä vaiheessa vielä enemmän, ja osin kyse voi olla vaikutuksista, joita ei jälkikäteen ole enää mahdollista korjata.

2 Yleistä toimintaympäristöstä ja selonteon kirjauksista

JTS:ssa todettu valtiontalouden tila on haastava ja kehitysnäkymien epävarmuutta on jo pitkään kasvattanut geopoliittisesti jännitteinen maailmantilanne. Ukrainan sota, sen jatkuminen, laajentuminen tai päättyminen tulevat vaikuttamaan myös Suomeen monin eri tavoin lähivuosina. Lisäksi kuluvan vuoden tilanteeseen liittyy poikkeuksellisen suurta epävarmuutta Lähi-idän kriisin vuoksi.

Valtiontalouteen kohdistuu kehyskaudella säästötarpeita, jotka allokoituvat myös poliisin toimialalle. JTS:n mukaan poliisitoimen toimintamenot ovat 1020,7 milj. euroa (TA 2026), jonka jälkeen toimintamenoihin kohdistuu säästöjä 17,3 milj. euroa v. 2027; 19,8 milj. euroa v. 2028; 23,5 milj. euroa v. 2029 sekä 28,3 milj. euroa v. 2030.

Poliisille JTS 2027-2030 tarkoittaa yhä voimakkaammin kykyä kohdentaa rajalliset resurssit vaikuttavasti. KRP ymmärtää hyvin valtiontalouden realismin ja pyrkii osaltaan

kohdentamaan toimintaansa maksimaalista vaikuttavuutta edistävästi. Oman toimintansa priorisoinnin lisäksi KRP tarjoaa rikostorjunnallisen erityisasiantuntemuksensa koko poliisin toimialan ja keskeisten kumppaniensa käyttöön, sekä tuottaa tilannekuvaa aina valtion johtoon asti.

Keskittyminen ydintehtäviin ja kaikkein suurinta vaikuttavuutta aikaansaaviin toimintoihin ja toimenpiteisiin edellyttää näiden tunnistamista toimintaympäristössä. Tästä syystä KRP pitää erityisen tärkeänä, että poliisilla on jatkossakin mahdollisuus kehittää rikostiedusteluun ja ajantasaiseen tilannekuvaan perustuvaa tiedolla johtamista siten, että valtakunnallisesti merkittävät rikosilmiöt tunnistetaan, analysoidaan ja priorisoidaan systemaattisesti, ja tämän perusteella ohjataan operatiivista toimintaa sekä kohdennetaan rajalliset resurssit vaikuttavimmalla tavalla.

Poliisin ja erityisesti KRP:n tehtäväkentän uhkia on varsin kattavasti nostettu esiin Valtioneuvoston selonteossa sisäisestä turvallisuudesta. (Valtioneuvoston julkaisuja 2025:85). Tässä JTS:een liittyvässä lausunnossaan KRP haluaa kuitenkin korostaa vielä joitakin keskeisimpiä toimintaympäristön muutoksia, joilla on merkitystä erityisesti tulevien vuosien priorisointien näkökulmasta.

Hybridivaikuttamisesta

JTS:n ja sisäisen turvallisuuden selonteon kuvaamassa epävarmassa toimintaympäristössä turvallisuusympäristö on ymmärrettävä kokonaisuutena, jossa perinteinen jako ulkoiseen ja sisäiseen toimintaympäristöön on hälventynyt. Turvallisuusuhat ovat yhä useammin rajat ylittäviä ja verkostoituneita. Valtiolliset ja ei-valtiolliset toimijat verkostoituvat ja sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvat ilmiöt voivat olla suoraan tai välillisesti ulkoisesti johdettuja tai vaikutettuja. KRP korostaa, että valtiollinen uhka ei tule aina rajojen yli, vaan voi ilmetä valtion rajojen sisäpuolella jo olevana tai sisältä käsin aktivoitavana.

Poliisi on keskeinen ensivastetoimija useissa tapahtumissa, joiden taustalla saattaa olla suoraan tai välillisesti valtiollinen toimija. Samalla poliisin operatiivisten tilanteiden päätöksillä voi olla ulko- ja turvallisuuspoliittista vaikutusta. Olosuhde korostuu hybridiuhkissa, joita käsitellään ainakin alkuvaiheessa pääosin rikoksina ja turvallisuushäiriöinä. Operatiivinen toimivalta on usein poliisilla.

Esimerkkinä eri turvallisuustoimijoiden yhteistyöstä ja ulkoisten sekä sisäisten uhkien kietoutumisesta toisiinsa voidaan mainita julkisuudessa esillä olleet tapaukset maalis-huhtikuulta 2026, joissa Suomen maaperältä löydettiin Suomen valtion alueelle harhautuneita ukrainalaisiksi epäiltyjä miehittämättömiä ilma-aluksia (drooneja). Poliisilla oli keskeinen rooli akuuttien operatiivisten tilanteiden hoitamisessa, mutta myös asian laajemmassa selvittelyssä, jossa KRP:n tehtävänä on rikostutkinnan keinoin selvittää mistä tapauksissa on kyse. Samalla on tärkeää huomioida, ettei voida poissulkea sitä, että vastaavia asioita tapahtuisi myös tulevaisuudessa.

Hybridivaikuttamisen torjunnassa on keskeistä tosiasioiden selvittäminen epäselvissä tilanteissa. Esitutkinta on äärimmäisen tärkeä ja merkittävä työkalu näiden asioiden selvittämiseksi. Poliisin kyvykkyys hybridivaikuttamisen torjunnassa muodostuu siten kokonaisuudesta, johon kuuluvat ammattimainen rikostutkinta, poliisin tiedustelu, tiedonhankinta ja tilannekuva, sekä akuutteihin tilanteisiin liittyvä operatiivinen vaste kentällä (poliisin erikoisjoukko- ja kenttätoiminta) sekä yhteistyö muiden viranomaisten kanssa. Koko poliisin asianmukaisen suorituskyvyn ja tätä tukevan virka-apuresurssin on oltava riittävällä tasolla. Mitä tarkempi tilannekuva poliisilla on todennäköisistä uhkista ja niiden vaikutuksista, sitä parempi mahdollisuus on varautua, ennaltaehkäistä ja minimoida uhkia ja suoria vahinkoja.

Keskusrikospoliisi ylläpitää keskitetysti analysoitua hybriditilannekuvaa poliisissa sekä tutkii merkittävimmät kriittisen infran vaikuttamistapaukset ja muut hybridiviitteiset kokonaisuudet valtakunnallisesti.

Tilannekuvan perusteella voidaan todeta, että Suomeen on Ukrainan sodan alkamisen jälkeen kohdistunut epäiltyä hybridivaikuttamista, kuten ilmatilan loukkauksia, informaatiovaikuttamista, välineellistettyä maahantuloa ja pakotteiden kiertämistä. Lisäksi kriittiseen infrastruktuuriin on kohdistunut häirintää unohtamatta tietoverkoissa tapahtuva toimintaa. KRP:n analyysin perusteella suuressa osassa kriittisen infrastruktuurin havaintoja valtiollinen vihamielinen vaikuttaminen on voitu sulkea pois, kun teoille on tunnistettu esimerkiksi omaisuusrikollisuuteen tai ilkivaltaan liittyvä motiivi. Joukossa on kuitenkin yksittäisiä tapauksia, joiden osalta vaikuttamiseen liittyviä motiiveja ei ole voitu täysin poissulkea. Tässä yhteydessä on edelleen syytä korostaa laadukkaan ja riittävästi resursoidun rikostutkinnan ja tiedustelutoiminnan merkitystä.

Suomen ulkopuolella Euroopassa on tapahtunut kriittiseen infrastruktuuriin, Ukrainalle annettavaan tukeen ja symbolisiin kohteisiin suunnattuja vahingontekoja ja ilkivaltaa, joissa on ilmennyt epäilty kytkentä tai viite Venäjään. Tekijät ovat monesti olleet välillisesti rekrytoituja kohdemaan tai kolmannen maan kansalaisia, joilla on aiempaa rikostaustaa. Teoissa on todennäköisesti hyödynnetty myös rikollisia ostopalveluita ja edelleen on todennäköistä, että myös Suomessa sabotaasi- tai muita vaikuttamistekoja voitaisiin operoida rikollisten toimijoiden välillisinä tekoina maksusta ns. ostopalveluina. Lisäksi esimerkiksi hybridivaikuttamisen keinovalikoimaan kuuluvan välineellistetyn maahantulon osalta tulee huomioida, että ilmiöön voi kytkeytyä myös muita rikollisia toimijoita (ml. korruptoituneita virkamiehiä), jotka pyrkivät hyötymään välineellistetystä maahantulosta omien taloudellisten intressiensä näkökulmista. KRP korostaakin, että yhä muuttuva, verkostoituva järjestäytynyt rikollisuus tulee huomioida osana hybridivaikuttamisen potentiaalia.

Julkisen talouden kohdennuksissa on keskeistä, että päävastuullisena toimivan poliisin, mutta myös muiden puolustussektorin ulkopuolisten turvallisuusviranomaisten suorituskyky turvataan hybridiuhkien kokonaisvasteen osalta. Tällä on merkitystä kansalliseen turvallisuuteen ja myös siihen, että uhat eivät eskaloidu sotilaallisiksi. Keskeistä on kyky varmistaa vakavimman rikostorjunnan suorituskyky erityisesti vaativimman tutkinnan ja

tiedonhankinnan osalta kriittiset ohjelmisto-, laitteisto- ja kalustotarpeet huomioiden vastaamaan muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia.

Järjestäytyneestä rikollisuudesta, katujengeistä ja muista rikollisista verkostoista

Suomen järjestäytyneen rikollisuuden toimijakenttä on aiempaa monimuotoisempi ja kansainvälisempi. Vakiintuneiden rikollisryhmien ohella Suomessa toimii erilaisia ulkomailta ohjattuja rikollisverkostoja sekä paikallisia verkostoja, kuten katujengejä. Keskeisessä roolissa ovat myös erilaiset ammattimaiset mahdollistajat sekä rikollisten palveluiden tuottajat.

Keskeisiä toimijoita Suomen järjestäytyneessä rikollisuudessa ovat jo pitkään olleet tunnukselliset rikollisryhmät, joihin lukeutuu sekä suomalaisia että kansainvälisiä rikollisorganisaatioita. Kieltokanteiden ja viranomaisoperaatioiden myötä useiden tunnuksellisten rikollisryhmien toimintaedellytykset ovat kuitenkin viime vuosina heikentyneet.

Uutena ilmiönä Suomen rikollisessa toimijakentässä ovat katujengit, joita on viime vuosien aikana muodostunut erityisesti pääkaupunkiseudulle. Katujengien rikollinen toiminta muodostuu erityisesti huumausainekaupasta sekä väkivaltarikollisuudesta, johon liittyy keskeisesti jengien välinen väkivalta. Poliisin toimenpiteillä on saatu keskeisiä toimijoita rikosvastuuseen, ja katujengeihin liittyvät rikokset ovat kahden viime vuoden aikana vähentyneet. Useiden jengien toiminta jatkuu kuitenkin aktiivisena ja on viitteitä siitä, että joidenkin jengien toiminnasta on tullut ammattimaisempaa.

Ulkomailta johdettujen rikollisverkostojen merkitys Suomen rikollisessa toimintaympäristössä on viime vuosina kasvanut. Ulkomaiset rikollisverkostot ovat merkittävässä roolissa erityisesti huumausainerikollisuudessa, petosrikollisuudessa sekä liikkuvassa omaisuusrikollisuudessa. Ulkomaisissa toimijoissa ovat viime vuosina korostuneet muun muassa eri Baltian, Pohjoismaiden, Itä-Euroopan, Länsi-Balkanin, Lähi-idän ja Afrikan maiden kansalaiset.

Ruotsista käsin toimivien rikollisverkostojen vaikutus Suomessa on kasvanut merkittävästi muutaman viime vuoden aikana. Ruotsalaiset rikollistoimijat ovat osallisena erityisesti suurten huumausaine-erien maahantuonnissa ja levityksessä. Ruotsalaisia toimijoita on kytkeytynyt myös useisiin Suomessa tapahtuneisiin vakaviin väkivallantekoihin. Tiedonvaihdon edistämiseksi Keskusrikospoliisi on sijoittanut yhdyshenkilön Ruotsin Keskusrikospoliisiin.

KRP:n arvion mukaan ruotsalaisilla rikollistoimijoilla on nykyisessä toimintaympäristössä erityinen uhkapotentiaali, joka liittyy kyvykkyyksiin ja toimintatapoihin. Keskeisillä ruotsalaisilla rikollisverkostoilla on korkea väkivaltakapasiteetti, matala kynnys väkivallan käyttöön, vahvat kansainväliset yhteydet sekä tehokkaat logistiikkaketjut Pohjoismaihin suuntautuvassa laittomien aineiden ja tavaroiden salakuljetuksessa.
Ruotsissa väkivallantekojen toteuttajiksi rekrytoidaan esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevia nuoria ja tekotapana käytetään yhä useammin räjähteitä ja tuhopolttoja,

mikä aiheuttaa riskejä myös sivullisille. Näistä toimintamalleista on jo esimerkkejä myös Suomessa. Ruotsalaisten toimijoiden intressit ja voimistunut asema Suomen huumausainemarkkinoilla lisäävät riskiä tällaisten erityisten haitallisten toimintamallien yleistymisestä myös Suomessa.

Kansainvälisesti on havaittu, että järjestäytynyt rikollisuus rekrytoi ja hyödyntää nuoria aiempaa laajemmin. Niin kutsutussa tilausväkivallassa (violence-as-a-service, VaaS) rikollisverkostot rekrytoivat nuoria tai muita haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä toteuttamaan väkivallantekoja. Rekrytointi tapahtuu usein erilaisilla sosiaalisen median alustoilla ja toimintaa ohjataan pikaviestimillä nimimerkkien suojissa. Tilausväkivallasta ja nuorten toteuttajien rekrytoimisesta on Suomessakin viimeaikaisia havaintoja. Suomen poliisi osallistuu Europolin koordinoimaan operatiiviseen yhteistyöhön (OTF GRIMM), jonka tarkoituksena on torjua tilausväkivaltaa ja nuorten rekrytointia.

Järjestäytynyt rikollisuus on jo pitkään pyrkinyt yhteiskunnan laillisiin rakenteisiin. Kansainvälisessä yhteistyössä on havaittu kasvavana myös ilmiö, jossa rikollisverkostot pyrkivät vakavan väkivallan uhalla ja lahjonnalla saamaan vaikutusvaltaa yhteiskunnassa keskeisissä organisaatioissa.

Esimerkiksi kokaiinin lisääntynyt käyttö työssäkäyvien ihmisten parissa ja liberalisoituneet asenteet huumausaineita kohtaan muodostavat riskin korruptiolle ja rikollisjärjestöjen vaikutusvallan kasvulle paitsi kriittisessä yrityskentässä, jopa valtiotyönantajan sisällä. Rikollisten kohteina ovat ns. tavalliset työssä käyvät ihmiset, joilla on osaamista, vaikutusvaltaa tai pääsy tietoon kuten satamien työntekijät. Järjestäytyneiden rikollisryhmien vaikutusvalta Euroopan suurissa satamissa – myös Suomessa – on lisääntynyt. Satamissa toimivat logistiikka-alan yritykset ovat erityisen alttiina rajat ylittäville järjestäytyneille rikollisverkostoille. KRP tekee ennalta estävää yhteistyötä mm. PTR-toimijoiden ja satamien kanssa mahdollisten riskien osalta.

Väkivallan uhkan voimakkuuteen vaikuttaa myös olennaisesti rikollisten käytettävissä oleva aseistus. Suomessa järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviltä tai näiden lähipiiriin kuuluvilta henkilöiltä on ajoittain takavarikoitu huomattavia ampuma-asemääriä, näiden joukossa erityisen vaarallisiksi luokiteltuja konetuliaseita.

KRP ylläpitää järjestäytyneeseen rikollisuuteen, katujengeihin ja muihin rikollisiin verkostoihin liittyvää tilannekuvaa ja tuottaa aihepiiristä tietoa toimenpiteiden kohdentamiseksi operatiivisella, taktisella ja strategisella tasolla. Tilannekuvatiedon perusteella todetaan, että kokonaisuutena järjestäytynyt rikollisuus ja erilaiset rikolliset verkostot muodostavat edelleen merkittävimmän vakavan rikollisuuden uhan Suomessa.

Lisäksi tilannekuvan perusteella voidaan arvioida, että ampuma-aseisiin liittyvän rikollisten varautuminen on lisääntynyt järjestäytyneen rikollisuuden toimijoiden keskuudessa Suomessa. On erittäin todennäköistä, että Suomessa toimivilla vaikutusvaltaisimmilla rikollisverkostoilla on hallussaan ja kätkettynä ryhmien riittäväksi arvioima määrä erilaisia ampuma-aseita patruunoineen mahdollisia väkivaltaisia välienselvittelyjä varten.

KRP korostaa, että operatiivisen vasteen, rikostutkinnan ja -tiedustelun ja tilannekuvaa ylläpitävien resurssien turvaamisen lisäksi myös lainsäädännön kehittämisellä on suuri merkitys järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Rikostiedustelulaille ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskevalle erityislainsäädännölle on selkeä tarve. KRP pitää tärkeänä käynnissä olevia merkittäviä kehittämishankkeita, joilla aidosti kyetään parantamaan koko Suomen turvallisuutta. Näitä ovat mm. rikostiedusteluhanke, JR-erityislaki, tiedustelulainsäädännön palomuurisäännösten muutokset, sekä tiedonvaihdon kehittämistä ja biometriikan hyödyntämistä koskevat kokonaisuudet. Lisäksi uudistusten osalta tulee huomioida niiden toimeenpanon riittävä resursointi.

Huumausainerikollisuudesta

Huumausaineet ovat edelleen järjestäytyneen rikollisuuden yksi keskeisimmistä taloudellisen hyödyn lähteistä. Muutaman viime vuoden aikana monia käytetyimpiä huumausaineita on takavarikoitu Suomessa ennätysmääriä, muun muassa marihuanaa, amfetamiinia, kokaiinia, alfa-PVP:tä sekä huumelääkkeitä, ja kertatakavarikoiden koko on toisinaan ollut kymmeniä, jopa satoja kiloja.

Vuosina 2023–2025 lainvalvontaviranomaisten paljastavan toiminnan onnistuneiden kohdentamisten seurauksena myös törkeistä huumausainerikoksista epäiltyjen henkilöiden yhteismäärä säilyi korkeana edellisiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2025 poliisin kirjaama törkeistä huumausainerikoksista epäiltyjen määrä kasvoi lähes 10 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Suomi kuuluu kiinteästi eurooppalaisiin huumausainemarkkinoihin, joilla harjoitetaan suurimittaista salakuljetusta ja levitystä eri maihin asettuneita maanmies- ja muita kontakteja järjestelmällisesti hyödyntäen. Vakavin rikollisuus saa jatkuvasti lisää valtaa ja hyötyä yhteiskunnan asenteiden liberalisoituessa huumeiden käyttöä kohtaan.

Tietoverkoissa käytävän huumekaupan voimakkaan yleistymisen myötä myös yhä nuoremmat pääsevät helposti käsiksi huumausaineisiin. Törkeistä huumausainerikoksista epäiltyjen 15-17-vuotiaiden määrä on moninkertaistunut viimeisen 10 vuoden ajanjaksolla.

Poliisin ja muiden lainvalvontaviranomaisten tutkimissa suurimmissa huumausainekauppakokonaisuuksissa on hyvin nähtävissä, että muiden EU-maiden mukaisesti Suomessakin toimivat rikollisverkostot ovat monikansallisia. Vuonna 2025 kaikista törkeän huumausainerikoksen tekijöiksi epäillyistä peräti yhteensä noin 41 % oli ulkomaalaisia.

Valtaosa Suomeen salakuljetetuista huumausaineista tulee maahan rahti- ja matkustajasatamien kautta, pääosin laivoilla saapuvissa rahtikuljetuksissa ja laivamatkustajien ajoneuvoissa ja matkatavaroissa. Satamissa toimivat logistiikka-alan yritykset ovat erityisen alttiina rajat ylittäville järjestäytyneille rikollisverkostoille. EU:n alueella järjestäytyneen ja ammattimaisen huumausainerikollisuuden määrätietoinen tunkeutuminen logistisiin kuljetusketjuihin ja erityisesti satamiin on kasvanut merkittäväksi uhkaksi.

Suomessa huumausainekaupan siirtyminen tietoverkkoihin ja erityisesti paikallisiin pikaviestisovellusryhmiin on ollut eurooppalaisessa vertailussa yksi nopeimpia ja kattavimpia. Erittäin todennäköisesti huumausainerikoksista epäiltyjen alaikäisten määrät tulevat jatkossakin merkittävästi kasvamaan huumekaupan siirtyessä entistä suuremmassa määrässä nuorten suosimille sosiaalisen median alustoille. Huumekaupan siirtyminen verkkoon mahdollista huumeiden leviämisen myös haja-asutusalueille, joissa perinteistä huumeiden katukauppaa ei ole tarjolla.

KRP:n arvioi tilannekuvasta tehtyyn analyysin perustuen, että huumausaineiden määrät ja niiden käyttö tulevat edelleen lähivuosina kasvamaan. Arvion mukaan takavarikkojen määrät säilyvät korkeina myös jatkossa. Lisäksi Suomen korkeammat hinnat houkuttelevat ruotsalaisia rikollistoimijoita yhä enemmän Suomen huumemarkkinoille. Myös erilaisia muuntohuumeita ja muuntolääkkeitä tulee arvion mukaan markkinoille kiihtyvällä tahdilla.

Huumausainerikollisuus on rikollisuutta, jossa ei itse huumausainerikoksen osalta ole asianomistajaa ja se tulee pääsääntöisesti poliisin tietoon paljastavan toiminnan (ml. rikostiedustelun) tai muun rikostutkinnan yhteydessä.

Poliisin mahdollisuus kohdentaa resursseja em. toimintaan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan heijastuu suoraan siihen kuinka paljon huumausainemarkkinoista ja niihin liittyvistä maahantuonti- ja levitystoiminnasta saadaan viranomaisten tietoon, kyetään pysäyttämään ja estämään aineiden päätyminen kotimaisille käyttäjille.

Kohdennetusta väkivallasta ja ekstremismistä

Radikaali-islamistisen terrorismin uhka on ollut jo usean vuoden Suojelupoliisin uhka-arvion mukaan kohonnut. Terrorismin uhan muodostavat Suomessa sekä äärioikeistoon että radikaali-islamismiin kytkeytyvät yksittäiset toimijat ja pienryhmät, jotka eivät saa ohjausta tai muuta tukea terroristijärjestöiltä tai muilta järjestäytyneiltä ryhmittymiltä. Viime vuosina pääosa ääriliikkeisiin ja mahdolliseen terrorismiin liittyvistä tutkinnoista tai esiselvityksistä KRP:ssä on liittynyt ääri-islamistiseen ideologiaan ja terroristiryhmiin sekä niiden aiheuttamiin uhkiin, mutta tutkinnassa on ollut myös useampi äärioikeistolaiseen radikalismiin tai terrorismiin liittyvä tapaus.

Muiden länsimaiden tapaan myös Suomessa on jo havaittu yhä nuorempien henkilöiden radikalisoitumista, ja jopa ekstremistiseen ja/tai terroristiseen toimintaan osallistumista. Eri ekstremististen ryhmittymien ja ideologioiden piirissä, niin äärioikeistolaisessa kuin radikaali-islamistisessakin kontekstissa, on havaittu alaikäisiä radikalisoituneita henkilöitä, jotka toimivat esimerkiksi verkon eri yhteisöissä aktiivisesti. Internetin ja sosiaalisten medioiden rooli alaikäisten radikalisoitumisprosesseissa on merkittävä.
KRP:n tilannekuvaan ja analyysiin perustuvan arvion mukaan väkivaltaiseen ekstremismiin liittyvä toiminta on voimistunut Suomessa samalla kun väkivaltaan ja ekstremismiin

liittyvät uhat ovat monimuotoistuneet ja laajentuneet. Nuorten arvioidaan olevan enenevissä määrin alttiina radikalisoitumiselle ja yhä nuorempien on havaittu olevan huolta aiheuttavalla tavalla kiinnostuneita väkivallasta ja sen toteuttamisesta. Lisäksi erilaiset mielenterveysongelmat näkyvät yhä enemmän uhkien torjuntatyössä poliisissa.

Vuonna 2025 kohdennetun väkivallan tekojen joukossa on ollut myös joukkosurmatyyppisiä tapauksia, joissa tekijä on pyrkinyt toteuttamaan väkivaltaa useisiin ihmisiin (esim. Pirkkalan kouluisku ja Tampereen Ratinan joukkopuukotus). Maailmanpoliittinen tilanne vaikuttaa tilannekuvaan ja on tehnyt toimintakentästä aikaisempaa vaikeammin ennustettavaa. Väkivaltaisen ekstremismin arvioidaan kuitenkin voimistuvan edelleen niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla.

Keskusrikospoliisi korostaa riittävien toimivaltuuksien merkitystä. Erityisesti nopeasti uudistuva toiminta tietoverkoissa edellyttää myös viranomaisilta jatkuvaa uudistumista sekä riittäviä ja selkeitä toimivaltuuksia myös digitaalisissa ympäristöissä.

Esimerkkinä voidaan nostaa esille ”The Com”-verkosto, jota KRP seuraa tarkasti. Kyseinen verkosto on kansainvälinen ja äärimmäisen väkivaltainen verkosto, jossa lapsia ja nuoria houkutellaan, manipuloidaan, kiristetään ja pakotetaan käyttämään äärimmäistä väkivaltaa itseään ja muita kohtaan. The Com -verkosto on hajautetusti toimiva verkkoyhteisö, joka ihannoi ja edistää rikollisuutta, raakaa väkivaltaa sekä terrorismia. Verkostoon kuuluu pääasiassa alaikäisiä nuoria ja lapsia. Houkuttelu mukaan verkoston toimintaan tapahtuu lasten ja nuorten käyttämillä sosiaalisen median kanavilla sekä pelialustoilla. The Com -verkoston toimintaa on havaittu myös Suomessa ja poliisin tietoon on tullut useita tapauksia, joiden liittymisestä The Com -verkostoon on viitteitä.

Verkkomaailmassa tapahtuvan toiminnan seurannassa ja toimintaan puuttumisessa korostuu toimiva kansainvälinen yhteistyö. Lisäksi se edellyttää seurannan ja puuttumisen mahdollistavaa lainsäädäntöä, panostuksia seurantaan liittyvään välineistöön ja niiden kehittämiseen sekä osaamisen jatkuvaa ylläpitoa.

Kyber- ja tietoverkkorikollisuudesta

Tietoverkkorikollisuus voidaan nähdä sekä tietoverkkoihin suuntautuvana että tietoverkkoja hyödyntävänä rikollisuutena.

Suurin osa poliisille ilmoitetuista tietoverkkorikoksista liittyy yksittäisten henkilöiden sosiaalisen median tileihin, sähköpostitileihin tai vastaaviin alustoihin kohdistuneisiin tietomurtoihin. Kyberrikolliset hyödyntävät yhä enemmän tekoälyä esimerkiksi automatisoidakseen phishing-hyökkäyksiä (tietojenkalastelu), identiteettivarkauksia ja kiristyshaittaohjelmia. Tekoäly mahdollistaa jatkuvasti nopeamman ja tehokkaamman tavan hyödyntää haittaohjelmia. Tekoälyn avulla voidaan luoda myös yhä uskottavampia valeidentiteettejä, syväväärennöksiä (deepfake-videot) ja kohdennettuja phishing-yrityksiä. Myös ns. sosiaalinen hakkerointi helpottuu ja nopeutuu tekoälyn kehityksen myötä. Henkilökohtaisen datan ja yksilöllisten biologisten tunnisteiden hyväksikäyttö on jo lisääntynyt.

Nämä tiedot ovat yksilön henkilökohtaisimpia tietoja, ja kehittyvän teknologian myötä yhä merkittävämmässä roolissa kyberrikollisuudessa.

Samassa yhteydessä on nostettava esille, että myös tekoälyllä tuotettua lasta seksuaalisesti esittävää materiaalia sisältävät tapaukset ovat samalla lisääntyneet ja materiaalin kysynnässä ja tarjonnassa on nähtävissä selkeää kasvua.

Myös tietoverkkoavusteisten petosten määrä on viime vuosina jatkanut kasvuaan. Erityisesti tietojenkalasteluun liittyvä rikollisuus on yleistynyt niin Suomessa kuin muualla maailmassa. Tietojenkalastelua tekevät rikolliset toimivat ammattimaisesti ja verkostoituvat tehokkaasti yli valtiorajojen. Lausunnossa edellä kuvatut rikollisuuden ilmiöt erilaisten rikollisten verkostoitumisesta sekä rikollisista osto- ja tilauspalveluista on tärkeää huomioida myös tietoverkkorikollisuuden osalta. Valtiolliset toimijat, järjestäytynyt rikollisuus ja muut rikolliset toimijat hyödyntävät omia intressejä ajaakseen niin toisiaan kuin ammattimaisia avustajia sekä nuoria, joilla on tahto toteuttaa erilaisia tekoja maksua vastaan.

Tietoverkkoihin suuntautuvan rikollisuuden osalta todetaan, että Suomen kyberturvallisuuden uhkataso on pysynyt kohonneena. KRP:ssa on tutkittavana useita merkittäviä organisaatioihin kohdistuneita kokonaisuuksia. Esimerkkinä voidaan mainita julkisuudessa esillä ollut tietomurto valtioneuvoston ja ministeriöiden mobiililaitteiden hallintapalveluun. Valtorin tuottamassa mobiililaitteiden hallintapalvelussa havaittu tietomurto koskettaa tämänhetkisten tietojen mukaan kaikkien ministeriöiden henkilökuntaa ja siinä on vaarantunut noin 70 000 laitteen käyttäjätietoja. KRP vastaa tietomurron tutkinnasta.

Tietoverkkoihin suuntautuvien järjestäytyneiden ja vakavien tekojen osalta on tärkeä huomioida, että vain osa näistä teoista tulee poliisin tietoon. Poliisin tiedonhankinnan turvaaminen ja resursointi myös toiminnan kehittämisen osalta on tärkeää.

Tulevaisuuden tarpeiden osalta voidaan mainita datakeskukset, joiden määrä Suomessa on voimakkaassa kasvussa. Useita uusia datakeskushankkeita on vireillä eri puolilla maata. Datakeskuksiin, kuten kaikkeen muuhunkin lailliseen toimintaan, voi kytkeytyä myös eri tahojen (ml. valtiolliset toimijat) kanssa verkostoitunutta ja järjestäytynyttä rikollista toimintaa. On tärkeää, että toimiva lainsäädäntö (jälleenvuokrauksen sääntely: ns. KYC-tiedot), viranomaisten yhteistyö ja riittävät resurssit varmistetaan myös näiltä osin.

Jo tällä hetkellä KRP vastaanottaa merkittävän määrän kansainvälisiä virka-apupyyntöjä datakeskuksiin ja niihin tallennettuun dataan liittyen. Virka-apupyyntöjen käsittelyn ja niiden toteuttamiseen liittyvä suuri työmäärä ja vaativuus edellyttävät merkittävän resurssin käyttämistä niihin jo tällä hetkellä. Datakeskusten määrän kasvaessa on oletettavissa, että myös virka-apupyyntöjen määrä tulee kasvamaan huomattavasti.

Rikolliset kehittävät kiihtyvällä tahdilla uusia tekotapoja ja välineitä, jolloin myös tutkinta- ja torjuntatoimien jatkuva kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. KRP on panostanut ja panostaa merkittävästi kyberrikostorjuntakyvykkyyteensä ja tekee jatkuvaa, tiivistä yh-

teistyötä useiden eri tahojen kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti. KRP näkee välttämättömänä uuden teknologian ja uudenlaisten toimintatapojen hyödyntämiseen tähtäävän kehittämisen jatkuvuuden turvaamisen suunnitelmallisesti. Digitalisaatio muuttaa rikollisuutta ja siksi sen torjunta edellyttää aivan uuden tyyppistä osaamista ja uudenlaisia työvälineitä. KRP:ssä on vireillä useita robotiikan ja tekoälyn hyödyntämiseen tähtääviä hankkeita.

Kyberrikosten torjunnassa keskeistä on myös yhteistyö kaupallisten toimijoiden kanssa. Esimerkkinä onnistuneesta yhteistyössä tehdystä kehitystyöstä voidaan mainita huijauspuheluiden estotoiminnan kehittäminen. KRP oli keskeisenä toimijana mukana kehittämishankkeessa, josta Suomi voitti ensimmäisen sijan vuonna 2025 Euroopan rikoksentorjuntakilpailussa (ECPA). Tuomaristo arvosti hankkeessa tehtyä laajaa yhteistyötä, saatuja hyviä tuloksia ja tilannetorjunnan keinoja.

Kyvykkyyden kehittäminen edellyttää riittäviä resursseja koskien sekä henkilöstövoimavaroja että investointeja. Lisäksi rahoitus on turvattava myös päivitys- ja ylläpitokulujen osalta. Tässä yhteydessä KRP korostaa, että kokonaishyödyn tavoittelemiseksi KRP:n kehittämistyössä huomioidaan aina myös lopputuotteiden skaalattavuus viraston ja poliisin muuhun toimintaan.

Taloudellisesta rikollisuudesta

Globaalit talouteen liittyvät uhat lisäävät edelleen talousrikollisuuden (ml. ympäristörikosten) riskiä sekä lähitulevaisuudessa että pidemmällä aikavälillä. Heikot työllisyys- ja talousnäkymät kasvattavat myös pimeän työnteon, työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan riskiä. Uhka korostuu matalapalkkaisilla ja ulkomaalaista työvoimaa hyödyntävillä aloilla. Rikollisverkostot pyrkivät hyötymään tilanteesta hankkimalla taloudellista hyötyä muun muassa lailliseen talouselämän rikosten mahdollistajina, rikosten peittelyyn tarkoitettuna kulissina ja rikoshyödyn pesijöinä.

Samanaikaisesti kryptovarojen ja virtuaalipankkien käyttö rahanpesussa on kasvussa. Kryptovarojen lisääntynyt käyttö aiheuttaa painetta poliisin kyvykkyyden kehittämiselle menetelmien, välineistön ja lainsäädännön näkökulmasta. KRP:ssä on meneillään useita kehittämistoimia kryptovarojen jäljittämiseen ja seurantaan liittyen. Ilmeistä tarvetta on myös esimerkiksi kryptovarojen valtakunnallisen palvelumallin kehittämiselle sekä siihen liittyvälle haltuunotto-, hallinta- ja realisointijärjestelmälle. Kyvykkyys on keskeinen rikosten selvittämiseksi ja rikoshyödyn jäljittämiseksi.

Talousrikosten ja rikoshyödyn jäljittämisen osalta on todettava myös se, että rikostorjuntaviranomaisten tutkinta-aikojen pidentyminen vaikuttaa negatiivisesti rikoshyödyn takaisinsaantiin ja tapausten selvittämismahdollisuuksiin.

3 Lopuksi

Hyvistä onnistumisista huolimatta, globaalit jännitteet luovat yhä uusia, ennalta arvaamattomampia tilanteita ja nähtävissä olevat kehityskulut ovat aikaisempaakin huolestuttavampia. Suomeen rantautumassa olevien kaikkein vakavimpien rikosilmiöiden osalta poliisin on jatkossakin kyettävä estämään kaikkein vaarallisimmiksi arvioidut uhat.

KRP haluaa tässä lausunnossaan erityisesti korostaa poliisin ja muiden sisäisen turvallisuuden toimijoiden keskeistä roolia vallitsevassa toimintaympäristössä myös valtiollisten uhkien osalta. On tärkeää, että hybridiuhkiin toimivallan omaavien sisäisen turvallisuuden viranomaisten, erityisesti poliisin, suorituskyky huomioidaan osana valtionhallinnon puolustussuunnittelua ja tehtäviä puolustuksellisia kehittämis- ja rahoitusratkaisuja. Yhteiskunnan ja kaikkien turvallisuutta takaavien yhteinen etu on, että myös ja erityisesti todennäköisimmät hybridivaikuttamisen skenaariot saadaan estettyä mahdollisimman laajasti. Tämä ja tästä viestiminen on myös osa kansallista pelotetta.

Lisäksi on hyvä huomata, että siinäkin vaiheessa, kun Ukrainan sota tavalla tai toisella päättyy, poliisin työt sen johdosta jatkuvat vielä vuosia. Uhkana on muun muassa eurooppalaisen järjestäytyneen rikollisuuden liikehdintä ja rikollisverkostojen laajentuminen sekä järjestäytyneen rikollisuuden pyrkimykset hyödyntää Ukrainaan kohdennettavia jälleenrakennusvaroja. KRP:n toiminnassa ja suunnittelussa varaudutaan jo nyt ennakoitavissa olevaan kehitykseen Ukrainan sodan päättymisen jälkeisistä vakavista ja monimuotoisista, mahdollisesti vuosia jatkuvista heijastevaikutuksista poliisin toimintaan.

Keskusrikospoliisin keskeisenä tehtävänä on tuottaa ja kehittää rikostorjunnan asiantuntijapalveluita poliisille sekä muille lainvalvontaviranomaisille. Rikostiedustelullisten ja rikosteknisten asiantuntijapalveluiden tuottamisen ja kehittämisen valtakunnallinen keskittäminen mahdollistaa kustannustehokkaan toiminnan sekä riittävän erikoistumisen palvelutuotannossa. Keskusrikospoliisin tarjoamien valtakunnallisten asiantuntijapalveluiden avulla on tehostettu ja voidaan tehostaa jatkossakin rikostorjuntaa merkittävästi. Palveluilla oli useissa tapauksissa ratkaiseva merkitys vakavien rikosten ennalta estämiseen, tutkinnan suuntaamiseen, näytön saamiseen, rikosten sarjoittamiseen ja rikosten selvittämiseen esitutkinnassa.

Tällaisella toiminnalla huomattavaa merkitystä koko poliisin ja osin myös muiden esitutkintaviranomaisten toiminnan tuloksellisuuteen ja sen myötä kokonaisvaikuttavuuteen. Keskusrikospoliisi toimii kansainvälisessä rikostorjuntayhteistyössä Suomen poliisin kansallisena keskuksena, mikä tuo oman lisäarvonsa kaikkien turvallisuustoimijoiden yhteisen toiminnan vaikuttavuudelle. EU- ja kansallinen sääntely tulee lisäämään merkittävässä määrin poliisin ja KRP:n kansainvälisiä vastuita tulevina vuosina. Keskusrikospoliisin uudet vastuut linkittyvät erityisesti EU:n sisäisen turvallisuuteen ylläpitämiseen sekä rikostorjunnalliseen kansainväliseen tiedonvaihtoon (mm. seulonta-asetuksen turvallisuustarkastukset, ennakollinen maahantulokielto, e-evidence-asetus) ja vaativat poliisilta kyvykkyyttä omaksua nopeasti uutta lainsäädäntöä sekä prosesseja sekä kehittää tietojärjestelmiä asetettujen vaatimusten mukaisiksi. Lisääntyviä vastuita on tulossa myös

valmisteilla olevasta kansallisista lainsäädäntöhankkeista, joissa painopiste on Suomen sisäisen turvallisuus (mm. rikostiedustelulaki, jr-erillislaki).

Teknologiseen murrokseen vastaaminen edellyttää yhteistä kehittämistä, yhteensopivuuden varmistamista ja riittävästi resursointia. Valtionhallinnon haasteena on rahoituksellisten ongelmien ohella kaupallisten ratkaisujen yhdistäminen salassa pidettävään ympäristöön. Keskusrikospoliisi on osaltaan tunnistanut toimialansa kriittisimpiä teknisiä haasteita ja kehittää kyvykkyyttään, mutta on samalla valmis nykyistä laajempaan yhteistyöhön eri viranomaisten välillä ratkaisujen löytämiseksi.

Kyvykkyys- ja resursointitarpeet eivät ilmene vasta kun ilmiö on realisoitunut ongelmaksi, vaan se kohdentuu erityisesti uhkien ennalta estävään tarpeeseen. On välttämätöntä, että turvallisuusviranomaisilla säilyy aito ja uskottava suorituskyky, jolla uhkia torjutaan. Viranomaisten tulee pystyä estämään eskalaatiot sekä erityisesti nyt jo nähtävissä olevat, tässä lausunnossa kuvatut erittäin haitalliset kehityskulut.

KRP pitää ymmärrettävänä JTS:n linjauksia toiminnan sopeuttamisen välttämättömyydestä vallitsevassa taloustilanteessa. JTS:n mukaan toiminnan tulee olla vaikuttavaa ja vaikuttavuutta voidaan saavuttaa kohdistamalla toimia vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. KRP korostaa, että edellä mainittu edellyttää näiden asioiden ja kohteiden tunnistamista, joka voidaan saavuttaa vain tätä mahdollistavalla lainsäädännöllä, nykyaikaisilla teknologisilla ratkaisuilla ja panostuksilla rikostutkinta, -tiedustelu ja tilannekuvatyöhön sekä laajaan kansalliseen ja kansainväliseen viranomaisten yhteistoimintaan.

Lopuksi todetaan, että tässä lausunnossa kuvatut poliisin toimintaympäristön vakavimmat uhat ovat Keskusrikospoliisin toiminnan ydintä ja yhteiskunnallisesti merkittäviä ilmiöitä. Kyvykkyyden ylläpitoon väistämättä liittyy myös kustannuksia, mutta kaikkein vakavimpiin ja yhteiskunnallisesti merkittävimpiin rikollisuuden uhkiin on oltava kyky antaa vastetta taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Robin Lardot,

Poliisineuvos, Keskusrikospoliisin päällikkö

Piia Murto,

Rikoskomisario

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 07.05.2026 klo 11:48. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.